Sayısı 3 Kuruş

6 İkincikânun 1942
SALI
YIL: 25 * SAYI: 8603
İdare evi: Ankara C. Vakıt Yurdu
Telefon: İdare (24370), Yazı (21418)
Telg: İstanbul Vakıt—Posta kutusu:46

VAKIT

SAFO Kupon No: 3

Dünya edebiyatının bu en kuvvetli aşk ve kin romanını da Vakıt okuyucularının kütüphanesine kazandırmak istedik. Fiyatı 100 kuruş olan SAFO, yedi kupon getiren okuyucumuza 50 kuruşa verilecektir. Kuponları biriktirmeyi unutmayınız.

Vaşington beyannamesinden sonra harp ve sulh ihtimalleri

Yazan: *ASIM US*

Yirmi altı devlet tarafından neşrolunan Vaşington beyannamesini tefsir ederken bazı gazeteci arkadaşlarımız birbirlerinden ayrılıyor: Yunus Nadi makalesine "Vaşingtonda büyük küçük yirmi altı devletin iştirakile imzalanan tesanüt paktı ilk bakışta bir ittifak manzarasile görünerek az çok bir tesir icra ettiği halde pakta katılan devletler gözden geçirilince bu vesikadan dolayı durumda hiç bir değişiklik olmadığı derhal meydana çıkar,, cümlesile başlar ve bu beyannamenin en ziyade dikkate çarpan iki noktası olmak üzere şunları gösteriyor:

1 — Cenubi Amerikanın büyük cümhuriyetleri bu harbe karışmak istemedikleri gibi pakta da girmemişlerdir.

2 — Sovyetlerin Japonyaya karşı husumet vaziyeti almayan bir hususiyeti vardır.

Nihayet şu hükmü veriyor: "O halde durum paktdan evvelkinin aynıdır.,,

Hüseyin Cahit Yalçın isc Vaşington beyannamesi hakkında fikirlerini yazarken makalesine "Tarihteki vesikaların en büyüğü,, ibaresini başlık yapıyor ve bu vesikanın yalnız bir harp vasıtası değil, aynı zamanda sulh yolu olduğunu anlatarak Hitlerin ağzından "Benim de istediğim bundan başka bir şey değildi,, şeklinde çıkacak bir sözle harbin sona erebileceğini, beşeri hak ve adalet temeli üzerine yeniden dünya sulhunun kurulabileceğini söylüyor.

Acaba bu iki görüşten hangisi doğrudur?

Öyle anlaşılıyor ki Cumhuriyet başmuharriri yalnız Vaşington paktına imza koymuş olan devletlerin isimlerine dikkat etmiş ve bu isimler arasında cenubi Amerikanın büyük devletlerini göremeyince "Durumda hiç bir değişiklik bulunmadığı,, kararını vermiştir.

Hakikaten Vaşington anlaşmasına cenubi Amerikanın büyük devletleri henüz girmemiştir. Fakat bundan sonra girmiyeceklerini iddia etmek doğru değildir. Zira 1938 senesinde Havana konferansında bütün cenubi Amerika devletleri bulunmuştur ve bu konferansta şimali Amerika ile cenubi Amerika harici bir harp tehlikesi karşısında birbirlerine karşılıklı olarak yardım etmek noktasında anlaşmıştır. Japonyanın şimali Amerikaya taarruz etmesinin sarı tehlikeyi cenubi Amerikaya da hissettirmiş olduğunda şüphe yoktur. Onun için 1938 konferans kararları dairesinde vaziyeti tetkik ederek müşterek tedbirler alınmak üzere bu ayın 15 inde, yani bir hafta sonra Riyodöjaneyro'da Panameriken Konferansı toplanacaktır. Şu halde cenubi Amerikadaki büyük devletlerin Vaşington beyannamesine iştirak etmiyeceklerini iddia etmektense bu konferansın kararını beklemek daha makul olmaz mı?

Sovyetlerin Japonyaya karşı bugünden harp haline gelmek istemediği açıktır. Fakat Litvinofun Vaşington beyannamesini imzalaması ile Sovyetlerin Uzak şarkta Japon emellerine karşı geldiği ve bu halin yarın bu iki devleti harp haline getirebileceği de inkâr olunamaz.

Üstat Hüseyin Cahit Yalçının Vaşington beyannamesini "Tarihteki vesikaların en büyüğü,, olarak vasıflandırması yerindedir. Çünkü Rusya ve Almanya ve İtalya da dahil olmak üzere her memleket halkına kendi kendini idare için bir rejim seçmek hakkını vermekle beraber her memleketin muhtaç olduğu ilk maddeleri serbestçe alacaklarını kabul ediyor. Bu takdirde mihver tarafında olan devletler kendi hudutları dışında olan memleketler üzerinde arazi ve rejim emellerinden vazgeçerse bütün dünya milletlerini boğuşturan bugünkü cihan harbinin sebepleri kendiliğinden ortadan kalkmış oluyor.

Bu itibarla hakikaten Vaşington beyannamesi Hitlerin önüne bir sulh yolu açmıştır. Fakat Alman devlet reisi bu yolu görmek istemediği surette harbin şiddeti zamanla artarak devam edecektir ve bu harbe yarın Yunus Nadi arkadaşımızın zannı hilâfına olarak cenubi Amerikanın büyük devletleri de girecektir. Bu suretle demokrasi cephesinde teşekkül eden cihanşümul harp makinesi bir gün Japonyayı harp dışına atarsa ve Çin topraklarını yabancı istilâsından kurtarırsa şimali ve cenubi Amerika ile birlikte büyük Asyadaki Çin ve Rus âlemi İngiliz imparatorluğunun yanında Avrupanın mihver cephesine karşı ebedi bir mücadele vaziyeti alacaktır.

Bu mütaleaya göre Vaşington beyannamesinin vaziyette büyük bir değişiklik yapdığı meydandadır.

TEVZİ OFİSİ KARARNAMELERİ HAZIRLANIYOR

Ankara, 5 (Vakıt Muhabirinden) — Ticaret Vekâleti tevzi ofisi kurulması etrafındaki hazırlıklarına devam etmektedir. Bu ofisin teşkilât vazifesine ait kararnamelerin hazırlanmasına başlanmıştır. Kararnameler önümüzdeki günlerde Vekiller Heyetine sevkolunacaktır.

Bu hususta verilen malûmata göre tevzi ofisi yiyecek ve giyecek eşyanın her türlü tevzi ve tanzimine ait işlerle meşgul olacak, karne usulü ile ekmek verilmesi de bu ofisin meşguliyet sahasına girecektir.

Diğer taraftan ofisin doğrudan doğruya Vekâlete bağlı bulunacağı, büyük merkezlerde de birer şubesi bulunacağı bildirilmektedir.

Tevzi ofisi umum müdürlüğüne getirilecek zatın bu gibi işler üzerinde vukuf ve melekesi olacağı ilâve edilmektedir.

Cumhurreisimizin

Portekiz Cümhurreisine telgrafları

Ankara: 5 (A.A.) — Cümhurreisi İsmet İnönü Portekiz Cümhurreisi General Antonio Oscir de Frangoso Carmonaya yılbaşı dolayısile bir tebrik telgrafı göndermiş ve Portekiz devlet reisi de karşılık olarak telgrafla teşekkür etmiştir.

İNÖNÜNÜN EFGAN KIRALINA TAZİYE TELGRAFLARI

Ankara, 5 (A.A.) — Efganistan kıralı haşmetli Muammed Zâhir hanın validelerinin vefatı dolayısile Cümhurreisi İsmet İnönü tarafından çekilen taziye telgrafına kıral telgrafla teşekkürlerini bildirmiştir.

Vavel

Zaferin güç, fakat muhakkak elde edileceğini söyledi

Yeni Delhi, 5 (A. A.) — Gazetecilerle yaptığı veda görüşmesinde general Vavel bilhassa şöyle demiştir:

"Bu mıntıkadan istifade ederek Amerikan - İngiliz ve dominyon milletleriyle müttefiklere cenubu garbi Pasifik başkumandanlığına tayinimden dolayı bana verilen şeref ten ve bu memleketlerin hükümetleri tarafından hakkımda gösterilen itimattan ne kadar müteessis olduğumu söylemek isterim.

Japonyanın kuvvetlerine ilk hamlede üstünlük veren hainane taarruzlariyle hâsıl olan vaziyette yüklendiğim mes'uliyetin büyüklüğünü takdir ediyorum. Cereyan başka bir istikamet almadan vaziyetin vahimleşmesi ihtimali vardır. Fakat vakti gelince cereyan sarsılmaz bir kuvvetle seyrini değiştirecektir.

(Devamı Sa. 2 Sü. 6 da)

Cinliler

Japon taarruzlarını püskürtüyor

7,000 Japon öldürüldü

Çungking, 5 (A. A.) — Pazar günü neşredilen Çin tebliğinde evvelki gün Changsha bölgesinde düşman tarafından yapılan taarruzların müdafiler tarafından kâmilen geri püskürtüldüğü bildirilmektedir.

Japonların ölü ve yaralı olarak zayiatı 6-7 bini bulmaktadır.

Diğer cihetten mühim bir Çin kuvveti düşman mevzilinin gerilerine ve yanlarına şiddetli darbeler

(Devamı Sa. 2 Sü. 6 da)

Romanyada tifüs

Londra, 5 (A.A.) — Röyter: Rumanyanın bir tifüs salgını tehdidine maruz bulunduğu haber veriliyor. Şimdiden birçok asker ve köylü, bu hastalığa tutulmuş bulunmaktadır.

Eden'in

Sovyet Rusyadaki görüşmesi hakkında

Mühim beyanatı

Londra, 5 (A. A.) — B. B. C: İngiliz hariciye nazırı Eden dün akşam radyoda, Moskovada yapmış olduğu görüşmeler hakkında beyanatta bulunmuş ve demiştir ki:

(Devamı Sa. 2 Sü. 2 de)

Ekmek karnelerinin doldurulmasına dün başlandı

Eminönü Halkevinde karne yazımlarına çalışan memurlar

(Yazısı 2 incide)

Siddetli soğuklar tren seferlerini sekteye uğrattı

Ankara ekspresinin iki arabası devrildi, Kayseri yolunda dondan raylar kırıdı

Ankara, 5 (Vakıt muhabirinden) — Memleketimizde hüküm sürmekte olan soğuk dalgası türlü zayiat ve hasara sebebiyet vermiştir. Çetinkaya - Malatya demiryolu ile Yolçatı - Diyarbakır yolu henüz kapalı bulunmaktadır. Bunun gibi diğer bazı mıntakalarda kapalı bulunan yolların açılmasına gayret edilmektedir. Memleketin hemen bir çok yerlerine fasılasız karlar yağmaktadır. Bu karların beş altı metreyi bulduğu haber verilmektedir. Ankarada bugün diğer günlere nazaran daha çok soğuk geçmiştir. Derece sıfırın altında 18 i gösteriyordu.

Diğer taraftan İstanbuldan gelen ekspreste yaralanan 23 kişiden

(Devamı Sa. 2 Sü. 6 da)

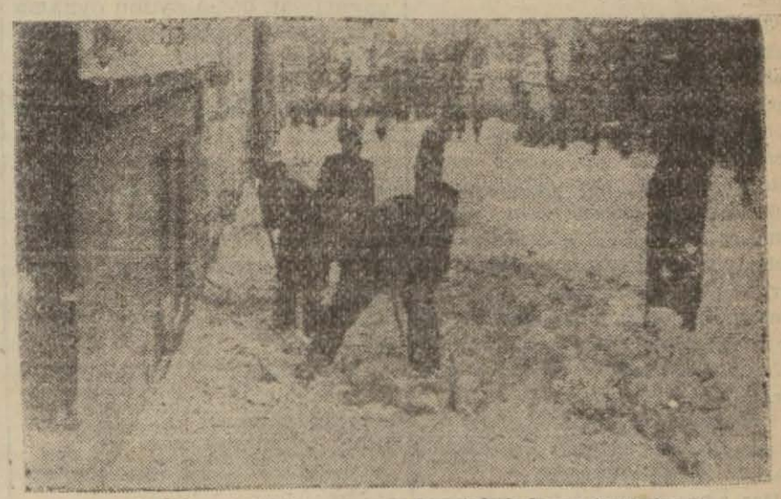

İstanbullular, caddelere yapışan kar tabakalarını temizliyorlar

ALMAN TEBLİĞİ

Sovyet taarruzları durduruldu

Tayyare taarruzları devam ediyor

Berlin, 5 (A.A.) — Alman ordularının başkumandanlığının tebliği:

Şark cephesinin orta kesiminde düşmanın bir çok taarruzları ve tazyikleri muvaffakiyetle durdurulmuş.

(Devamı Sa. 2 Sü. 4 de)

SOVYET TEBLİĞİ

Mojaisk

Şiddetli muharebelerden sonra

Geri alındı

Moskova, 5 (A.A.) — Bu sabahki Sovyet resmi tebliği:

Kıtalarımız düşmana karşı muvaffakiyetli muharebeler vermeğe devam etmektedirler. Brovsk şehri yeniden zaptedilmiştir.

(Devamı Sa. 2 Sü. 4 de)

Amerikan-İngiliz Tebliği

Manillâda

General Mak Artur mukavemet ediyor

İngilizler Malayadan çekildi

100 bin Avustralyalı Singapura geldi

Rangon, 5 (A.A.) — İngiliz ordusu ve hava kuvvetleri umumi karargâhlarının bu sabahki tebliği:

Rangon bölgesinde mahalli saatle 2,30 da bir hava tehlikesi işareti verilmiştir. Şehrin şimaline bombalar düşmüştür. Tayyare meydanındaki binalarda hafif hasarlar olmuşsa da hiç bir kayıp yoktur.

Mak Artur mukavemet ediyor

Vaşington, 5 (A.A.) — Harbiye nazırlığı, bugün general Mak Artur ordusunun dünkü pazar günü Manilla batı şimalindeki Japon taarruzunu, düşmana büyük kayıplar verdirerek püskürttüğünü, bunu bildirmektedir. Harbiye nazırlığı, bu hareketi harbin başlangı-

(Devamı Sa. 2 Sü. 5 de)

Japon tebliği

Filipinler

Tayyarelerle şiddetle bombalanıyor

Donanma

Havai adalarına hücum etti

(Yazısı 2 incide)

Muğlada şiddetli yer sarsıntıları devam ediyor

Muğla, 5 (A.A.) — Dün gece sabaha karşı ikisi de şiddetli olmak üzere iki yer sarsıntısı olmuştur. Sarsıntı fasılalarla devam ediyor. Hasar yoktur.

CEPHELERDE DURUM

Japon-Sovyet harbi başlıyacak mı?

Meseleler:

Et muamması ve belediye

Karaman, dağlıç, sığır, keçi, dana, süt danası vesaire et cinsleri kasabın çengeline asıldı mı, sizin için bir şey ifade etmez. O kadar ki, gene biz gazetelerimizde yazdık, at, eşek, eti satan gizli şebekeler yakalandı. Demek bunlar, bize bunların etlerini yedirmişlerdi.

Bugün kasaplar ihtikâr yapmıyor, fakat et davası ve muamması halledilmiş değildir. Gözünüze kestirdiğiniz bir parçayı mı istiyorsunuz, kasap, ister dağlıç, ister karaman olsun, narktan fazla para istiyecek ve cevap olarak da:

— Gerdanı nark fiyatına satamıyoruz ki, ne yapalım.. diyecek.

Belediye kendi teşkilâtı ile halka iyi ve kötü etin muammasını öğretecek birkaç kasap dükkânı açamaz mı? Eğer bunu yapmazsa, et davası da yılân hikâyesi gibi sürüp gidecek.

ŞARK CEPHESİNDE:

Stokholmden verilen bir habere göre, Mojaisk çetin bir muharebeden sonra Sovyet kuvvetleri tarafından işgal edilmiştir.

Gene Stokholmden verilen diğer bir habere göre, diğer cihetten kızılordu Moskovanın cenubu garbisinde Maloyaroslavetzin zaptından sonra Roslavi yolunda Almanları takibe devam etmektedir.

Kalugadan şimali garbi istikametinde ilerliyen Rus kuvvetleri Alman ricat hattını kesmek üzeredirler.

Donetz bölgesinde harekât tekrar başlamıştır.

(Devamı Sa. 2 Sü. 5 de)

Diyanet işleri reisliği

Ankara, 5 (Vakit muhabirinden) — Diyanet işleri reisliğine İstanbul üniversitesi profesörlerinden Şerafettinin getirileceği bildirilmektedir.

benim köşem

yazan: hakkı tarık us

Dil işlerinde fırsat

ekmeğin dağıtılmasını kayıt altına alıp istihlâkini kısmak tedbiri çok geçmeden tatbik olunacak, biz de payımıza düşen ekmek parçasını almak için göstereceğimiz kâğıda galiba (karne) diyeceğiz.

bu kâğıdın adı 1917 de (vesika) idi. (vesika fotoğrafı), bu kelimenin bütün türkiye içindeki yayılma derecesini gösterir. karne'nin de onun kadar yayılmış olduğunu kabul etmekte —meselâ okul karnesi— bir şey çıkmaz. vesikanın ahengi ne kadar türkçenin tekâmülüne uygunsa karne'ninki de o kadar uygundur; fazla olarak iki hece, yani bir kısalık üstünlüğü de var.

fakat biz bugün vesika kadar, karne kadar yayılmış kelimeleri de köklerindeki mâna yakınlığından faydalanmak imkânı veren kelimelerle, hattâ bu kelimeler yeni baştan yapma şeyler de olsa, türkçenin özlüğü ve ahengi, birliği ve egemenliği bakımından, gene değiştirmeyi doğru bulan bir yol güdüyoruz.

o halde niçin ekmeğin kayıt altına alınması gibi bir kelimenin hemen yerleşmesi için çıkan en kuvvetli bir fırsatı göz göre öldürüyoruz? pek iyi biliyoruz ki bir kelimenin tutup kökleşmesi ancak böyle ruhî, siyasî, kanunî, ilmî.., birtakım sebepler mahsulüdür.

birkaç yıl önce vesika yerine (belge) yi ileriye sürdük. kazak - kırgızcada, gene bir türk boyunda vesika yerine kullanılan canlı bir kelime (belli) kelimesinin kökünü —süpürgeye benzer kelimelerde gördüğümüz— (ge) ekini almış bir karşılık. bu kelime de resmî dairelere kadar girdi; daha da kullanılıyor. bu da iki hece ve iki hafif hece. ahenkli, eğer dil işlerinde samimî veya bu samimîlikte umumî isek neden (belge) demiyoruz da karne diyoruz? yahut yaşadığımız bir harp boyunca (vesika) diye zaten bellediğimiz ve söylendiği zaman bir sıkıntıya delâletini pek iyi anladığımız bir kelimeyi bırakıp neden (karne) gibi yabancı bir kelimeye yeni bir revaç veriyoruz?

İmlâ kılavuzu

Değiştirilen kaideler nelerdir?

Öğrendiğimize göre Türk Dili Kurumu bir müddettir hazırlamakta olduğu İmlâ Kılavuzunu yayıma çıkarmıştır.

Kılavuzda herkesin işine yarar kurallar arasında şunlar bulunuyor:

1 — İki veya daha çok kelime bir araya getirilerek yeni ve ayrı anlamda söz yaratıldığı zaman, bunlara "bileşik kelimeler" denir ve bir arada yazılır: hanımeli, gelişigüzel imambayıldı gibi..

2 — "Etmek, eylemek" gibi fiillerin başına gelerek bileşik fiil kuran kelimeler bir arada yazılacaktır: addetmek, icabettirmek, tahdidetmek gibi...

3 — Has adlar, nüfus kütüğündeki şekilleri ile yazılacaktır. Gerçi, bundan önce, "Recep" gibi has adların sesli harfler önünde aldıkları sese göre yazılmalarını istiyorduk. Mademki "Receb'i" diyoruz, o halde "Receb,, yazalım, fikrinde bulunuyorduk. Fakat bu mahzur eski arapça isimlere aittir. Şimdi hepimiz soyadı kullandığımıza göre bu mahzur yoktur. Kütüğe kaydolunmak serbestliğine gelince, bazı benzeşimlerin önüne geçilmek için, Avrupada da has adlarda imlâ değişimi yapıldığı vardır.

Yer adları, birçok kelimelerden yapılmış da olsa, bileşik yazılacaktır: Hasköy, Anadoluhisar gibi..

Has adlar kendilerinden sonra gelen eklerden bir (') kesme işareti ile ayrılacaktır: Ahmed'i gördüm, veya, Ankara'ya geldim gibi..

Tarih ve coğrafya isimleri bizde söylendiği gibi yazılmak esastır. Ancak Latin aslında alfabesi olan dillerdeki bu gibi has adlar ansiklopediler de ve yüksek ilim kitaplarında kendi dillerindeki gibi yazılıp, okunuşları da yanlarına konacaktır.

4 — Sesli harf üstüne konan ve "düzeltme" adı verilen (^) işareti iki iş görür:

A) Üzerine konduğu sesli harfin uzun okunduğunu gösterir.

B) Üzerine konulduğu sesli harften önceki "K" veya "G,, yahut "L,, lerin ince okunacağını gösterir.

Bununla beraber imlâ lûgati her uzun arap sesinin gösterilmesi zaruri olduğu fikrinde değildir. Düzeltme işareti, uzatma bakımından, yalnız benzeşimlere hasredilmek doğru olur: Ali - Âli, alem - âlem, hala - hâlâ gibi...

İmlâ lûgati gene benzeşimleri menetmek için bazı şekiller tesbit etmiştir: meselâ hem bindiğimiz atı, hem taşıdığımız adı gösteren kelime birinde "at" ötekinde "ad,, diye yazılacaktır.

Sonra "düzeltme,, işareti konsa "k,, inceleceği, konmasa "öldürü,, mânasına "katil,, ile karışacağı için "öldüren,, mânasına olan kelimeyi ilâ "a,, ile "kaatil,, diye tesbit etmiştir. Eski metinlerde bu çift "aa" "mümkün,, mânasına "kaabil,, için de kullanılabilir. Zaten İmlâ Kılavuzu eski metinleri yazmak için kaideler koymuştur.

Bir üniversite talebesi idama mahkûm edildi

Sofya, 5 (A.A.) — Sofya üniversitesinde komünist hücreleri teşkil etmek, tedhiş ve baltalama hareketleri yapmaktan suçlu bir üniversite talebesi askeri mahkemece idama mahkûm edilmiştir.

VECİZELER

Yazan: M. (EMİL PEKYAHŞİ)

* Hatırat gözümüz bayağı gözümüzden daha kuvvetli: Elimiz meşhudata temas ederse göz kapalı iken hatırat gözümüzle meşhudatı görürüz; meşhudat gözümüz hatıratı hiç bir veçhile göremez!

Haber gazetesi Müdürlüğünden:

Gazetemizin fiyatını dört kuruşa indirmiş bulunduğumuzu 1 Kânunusani 1942 tarihinde ilân etmiş ve okuyucularımızın gazetemizi müvezzilerden bu fiyatla satın almalarını bildirmiş bulunmamıza rağmen bazı müvezzilerin yine eskisi gibi beş kuruşa sattıklarını haber almaktayız. Gazetemizin fiyatı, gayet büyük bir rakamla başlık yanında kaydedilmiş bulunduğu halde, müvezzilerin kanlı ve tipili havalardan istifade ederek buna teşebbüs ettikleri ve kısmen muvaffak da oldukları yapılan şikâyetlerden anlaşılmaktadır. Haber okuyucularının müvezzilere dört kuruştan fazla ödememelerini, beş kuruş talebinde bulunan müvezzileri polise teslim etmelerini hassaten rica ederiz. **Haber Müdürlüğü**

Meclis toplantısı

Noter kanununun iki maddesi kabul edildi

Ankara, 5 (A.A.)—Büyük Millet Meclisinin bugünkü toplantısında, Büyük Millet Meclisi Riyaseti Cümhur, Divanı Muhasebat 1940 yılı hesap kat'ileri hakkındaki mazbata ait olduğu seneye nin hesabı kat'isi ile birleştirilmek üzere hükûmete tevdi olunmuştur.

Noter kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihasının 2 maddesi kabul ve iki maddesi encümene iade olunmuştur. Bu kanun lâyihasında noterlerin siyasî partilere girmesini veya devam etmesini, seçim işleri ile uğraşmasını, siyasî neşriyat yapmasını, borsa oyunu oynamasını, ticaret yapmasını, başkalarına kefalet etmesini veya kendilerine ait ücretlerden her hangi bir şekilde tenzilât yapmasını yasak eden maddenin müzakeresi esnasında Recep Peker (Kütahya) söz alarak bu maddedeki noterlerin siyasî partilere girme si veya devam etmesi, seçim işlerinde uğraşması, siyasî neşriyat yapması kısmının tayyını teklif etmiştir. Bu teklif, kabul edilmiştir.

Bundan sonra Orman umum müdürlüğünün 938 malî yılı hesabı kat'isine ait kanun lâyihası kabul edilmiştir.

Meclis çarşamba günü toplanacaktır.

Edenin beyanatı

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

"— Stalin ve Molotofla Kremlinde yapmış olduğum müzakereler, geçen harptenberi Sovyet Rusya ile yapılmış olan herhangi müzakereden daha şümullü olmuştur. Görüşmelerimizin ilk safhası harbin sevk ve idaresine münhasır kalmıştır.

Dinleyicilerim bu hususta fazla malûmat veremiyeceğimi takdir ederler. Hâdiselerin kanaat verici olduğunu ve harbin sevk ve idarecine ait bütün meselelerde Sovyet Rusya ile ayni gayeleri güttüğü müzü söylerken, alelâde diplomat lisanını kullanmıyorum. Sözlerim, o derece hakikate uygundur. Yalnız bu hakikat Moskovaya seyahatimin nekadar kıymetli olduğunu gösterir.

Moskova konuşmalarında zaferden sonra sulh ve emniyetin tesisi müzakerelerine de büyük ehemmiyet verilmiştir.

İstikbalde bir Alman tecavüzüne meydan verilmemesi için alınacak tedbirler ve sulh şartları hakkında müşaverede bulunduk. Bu meseleler hakkında yalnız bizimle Sovyetler Birliğinin bir karar alamıyacağımız tabiidir. Dominyonlar, Birleşik Amerika ve diğer müttefik devletlerle sıkı müşaverelerde bulunmak lâzımdır. İstikbale ümitle bağlanmalıyız. Bu meseleler hakkında Sovyetlerle münakaşaya başlamamız çok faydalı olmuştur.

Rus - İngiliz işbirliğinin güçlüklerini inkâr edemeyiz. Mazinin anlaşmazlıklariyle iki tarafın idare şekillerinde büyük tezadlar mevcuttur. Fakat bunlar, İngiliz - Sovyet işbirliğine mâni olamaz. Bir memleketin dahilî idaresi bizi alâkadar etmez. Asıl ehemmiyeti haiz olan nokta, o memleketin beynelmilel işlerde takip ettiği hareket hattıdır.

Nereye gitmiş isem, Rusların itimat ve azmiyle karşılaştım. Ruslar, Alman askerî makinesinin çok kuvvetli olduğunu biliyorlar. Fakat Almanların hakkından geleceklerine kanidirler. Ruslar çok kuvvetlidirler. Almanlar, insafsız Rus kışına da çarpmışlardır. Hitler istediği yalanları söylesin, fakat bir kış seferine hazırlanmadığı aşikârdır.

Alman esirlerini gördüm ve kendileriyle görüştüm. Üniforma ve kaputları gayet ince ve fena cinstendir. Yün yelekleri de inceciktir. Bunlar vücudu sıcak tutamıyor. Esasen Alman askerleri, bunları çekerek, donmak üzere bulunan parmaklarını sarmışlardı. Esirler, bütün Alman ordusunun aynı şekilde giyinmiş olduğunu söylemişlerdir. Yalnız S. S. kıtaları daha iyi ve daha kalın giydirilmişlerdir.

Alman Hariciye Nazırı Macaristana geliyor

Budapeşte, 5 (A.A.) — Alman Hariciye Nazırı Von Ribbentrop Macar Saltanat naibi ile Macar hükûmeti tarafından vaki olan davet üzerine bu akşam Almanyadan hareket etmiştir. Bir kaç gün sürecek resmî bir ziyarette bulunmak üzere Macaristana gelmesi beklenilmektedir.

LİBYA HARBİ

Kahire, 5 (A.A.) — Orta şark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Agedabya kesiminde, seyyar kollarımız ve hava kuvvetlerimiz muvasala yolları üzerinde düşmanı tazyike devam etmişlerdir. Bardiyada 500 esir daha alınmış, bu şehirde alman esirlerin sayısı bu suretle 7500 e çıkmıştır. Bardiyayı zaptettikten sonra dikkatimiz şimdi, düşmanın doğu Bingazideki son mukavemet mevzileri üzerinde teksif edilmiştir. Halfaya etrafında kuvvetli mevziler işgal eden mihver kuvvetleri dün hava kuvvetlerinin de yardımı ile, şiddetli bir hücuma uğramışlardır.

Ekmek kameleri

Ekmek tevzatını intizama koymak için hükûmet tarafından kartne usulünün kabul edildiğini yazmıştık.

Karne hazırlıklarına esas teşkil etmek üzere evlere dağıtılan nüfus fişleri, halk tarafından doldurularak iade edilmiş, fişler de burada tasnif edilerek Ankaraya gönderilmişti.

Öğrendiğimize göre fişler Ankarada alâkadarlarca tetkik edilmiş ve icabı kadar karne hazırlanarak İstanbula gönderilmiştir. Karneler, dün sabah vilâyete gelmiştir. Kaymakamlıklara verilen bir emirle karnelerin doldurulmasına başlanmıştır. Bilindiği gibi bu karneler, halka verilecek ve herkes elindeki karnede yazılı miktara göre fırından veya sair tevzi yerlerinden istihkakı olan ekmeği alacaktır. Böylelikle fırınlar önünde kı yersiz izdihamın önüne geçileceği gibi herkes de günlük istihkakını kolaylıkla alabilecektir. Her vatandaşa verilecek ekmek, tatmin edici ve normal ihtiyaç miktarındadır. İstanbul nüfusunun kalabalığı gözönünde tutulursa karnelerin doldurulması işinin hayli zamana bağlı olduğu kendiliğinden anlaşılır. Bu itibarla ekmeğin karne ile tevziine, bu ayın ortalarından sonra başlanabileceği tahmin olunmaktadır.

* * *

İzmirde evlere tevzi edilmiş olan fişlerin tasnifi nihayetlenmiştir. İzmirde 50 bin hanede 176 bin nüfus tesbit edilmiştir.

Maarifte yeni tayinler

Manisa ilk tedrisat müfettişi Celâl Gürzoy Van Maarif müdürlüğüne, Van maarif müdürü Mustafa Noyan Ordu maarif müdürlüğüne tayin edilmişlerdir.

Eskişehir lisesi türkçe öğretmeni ve başmuavini Fahri Ersin Bozöyük orta okul müdür ve türkçe öğretmenliğine, Siirt ortaokul müdür ve tarih - coğrafya öğretmeni Ramiz Atay İskenderun orta okul müdür ve tarih - coğrafya öğretmenliğine, Ankara üçüncü orta okul türkçe öğretmeni Ali Kazanoğlu Bandırma ortaokul türkçe öğretmenliğine ve müdürlüğüne, Niğde maarif müdürü Recep Gürel Konya Ereğlisi İvriz köy enstitüsü müdür ve öğretmenliğine naklen tayin edilmişlerdir.

Basın Birliği balosu

Ankara, 5 (A.A.) — Haber aldığ ma göre, bu yıki Basın Birliği süvaresi son kânun ayının 17 inci akşamı Ankarapalas salonlarında yapılacaktır. Büyük bir itina ile hazırlanan bu süvare için Ankarapalasın hem yukarı salonları ve hem de pavyonu davetlilere ayrılmıştır. Süvarede iki orkestra bulunacak, millî oyunlar oynanacak ve bir de büyük piyanko tertip olunacaktır.

...e demeli?

Tanınmış bir yazımız bir fıkrasında (Beş altı en lüzumlu şey) şeklinde bir terkib yapıp kullanmıştır.

Bunu doğru buluyor musunuz?

Bulmuyorsanız sebebi şudur: (En) bir kelimedir ki bir sıfatın başında onun her şeyden üstünlüğünü söyler. Lüzumlu ile vasfolunan (şey) tek olduğuna göre lüzumlunun başında ya (en) olmamalı idi, ya beş altı tayini sıfatı.

(En lüzumlularından beş altı şey) demeli, beş altı en lüzumlu şey) dememeli.

* * *

(Kutlulamalı) yanlıştır diyen Ulus muharririne karşı Nurettin Artam meşhur Mevlid kitabından bir mısra nakletiyor:

(Her biri kutluladı miracını)

tekrar edelim: (Kutladı) biri bir maddeyi, bir eseri yümünlendirdi, saadet verdi demek; (kutiuladı) ise biri bir eser, bir şey için kutlu olsun dedi, demektir.

Fransız dahiliye nazırı öldürüldü mü?

(A.A.) dan kısaltılmıştır.

Fransız Dahiliye Nazırı Pucheux ve hususî kalem müdürü Pariuganlt, Melin ile Proyes arasındaki demiryolu üzerinde ölü olarak bulunmuşlardır.

Paristen verilen bir habere göre Dahiliye Nazırının tirenden düşmüş olması ihtimali ileri sürülmektedir.

Pariste bir suikast daha

Londra radyosunun verdiği habere göre, cumartesi günü Pariste yeniden bir suikast olmuştur. Almanların devam ettiği bir lokantada bomba patlaması üzerine lokantaların ve büyük umumî müesseselerin saat 17 de kapanmaları emredilmiştir.

— Radyo gazetesi —

Alman tebliği

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

tur. Cephenin diğer kesimlerinde mevzii faaliyetler kaydedilmiştir. Kuvvetli bombardıman ve av tayyareleri Feodosya bölgesinde düşman mevzilerine ve gemilerine taarruz etmişlerdir. Bombalarla yaralanan beş büyük gemi ateş almıştır. İki muhrip ile büyük bir ticaret gemisi tam isabetlerle ciddî hasarlara uğratmıştır.

İngiltereye karşı yapılan silâhlı keşif hareketleri esnasında bombardıman tayyarelerimiz gündüz Feeroe ve Shetland adalarının liman ve tesislerini ve İngilterenin şark sahilinde endüstri müesseselerini muvaffakiyetle bombardıman etmişlerdir.

Atlantikte, büyük Okyanusta ve Akdenizde denizaltılarımız biri büyük bir petrol gemisi olmak üzere ceman 20 bin tonluk 4 gemi batırmışlardır. Diğer iki gemi torpillerle hasara uğratılmıştır.

Bir tekzip

Berlin, 5 (A.A.) — Berlin istasyonunda garp cephesine gönderilmekte olan kıtaların bindirildiği bir tren hareket ettiği esnada kadınların tezahüratta bulunduklarına ve trenin hareketine mani olmak için bazı kadınların kendilerini rayların üzerine attıklarına dair İngiliz ve Moskova istihbarat servisleri tarafından yayılan uydurma haber Alman radyosunda okunmuştur.

Bu suretle düşman propagandasının ne kadar kasıda müstenit haberler uydurduğu ve düşmanın Alman manevi yatı hakkında ne kadar yanlış bir kanaat edindiği Berlin halkına gösterilmiştir.

Sovyet tebliği

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Merkez mıntakasında Almanların mevzilerini sağlamlaştırmalarına meydan verilmemektedir.

Moskova, 5 (A.A.) — Sovyet tebliğinin zeylinde şöyle denilmektedir:

Moskova cephesi kesiminde taarruzuna devam eden bir birlik, Almanları dört mevkiden tardetmiş, tanklar, toplar, kamyonlar, makinelitüfekler ve çok miktarda cephane almıştır.

2 sonkânun sabahı Sovyet av tayyareleri bir hava meydanına baskın suretile taarruz ederek altı Alman tayyaresini tahrip etmişlerdir.

MOJAİSK İŞGAL EDİLDİ

Stokholm, 5 (A.A.) — Röyter:

Stokholm askeri mahfillerinde temin edildiğine göre, pazar günü Rus kıtaları, Borovsku geri aldıkları sırada General Zukofun birlikleri Mojaisk teki Alman askerlerini tardetmişlerdir. Mojaisk, Almanlar için hayati ehemmiyeti haiz bir üs idi. Ve şehrin 100 kilometre doğusunda kâin Moskovaya karşı yapılan son taarruza merkez vazifesi görmüştü. Alevler içinde bulunan şehirde iki gün şiddetli sokak muharebeleri olmuştur. Almanlar, barikad yapmak için ev eşyaları da dahil olduğu halde her türlü vasıtaları kullanmışlardır. Pazar günü şehrin doğu varoşlarına giren Kızılordu efradı, bütün bu malzemeleri siper havan toplarile tahrip mecburiyetinde kalmışlardır. Pazar günü öğleye doğru Almanlar, garp varoşlarına çekilmişlerdir. Ruslar, bu kısımda bazı mukavemet mevzilerini temizlemeğe devam ediyorlar. Mojaiskin sukutu, büyük bir ehemmiyet arzetmekte ve Stalinin 1942 kışı büyük tarruzunun Rusları yeni zaferlere götüreceğini isbat eylemektedir.

Londra, 5 (A. A.) — **Sovyet tebliğine ektir :**

Sovyet hava kuvvetleri cumartesi günü 13 Alman tayyaresile 3 zırhlı otomobil, asker ve malzeme taşıyan 290 kamyon, mühimmat yüklü 100 vagon ve 4 siren tahrip etmişlerdir. 2 düşman piyade alayı imha edilmiş veya dağıtılmıştır.

Japon tebliği

Tokyo, 5 (A.A.) — İmparatorluk umumî karargâhının deniz şubesi bildiriyor:

Japon donanmasına mensup tayyareler henüz Filipinlerde bulunan düşman kuvvetlerinin tahribi işine devam ederek Corregidos adasını, Olongaro harp limanını ve Marrivals hava üssünü devamlı surette bombardıman etmişlerdir.

Diğer cihetten donanmaya mensup tayyareler 1-2 sonkânun gecesi ve 3 sonkânun fecir vakti Singapur üzerine kesif akınlar yapmışlar, askeri limanı ve hava meydanlarını ağır hasarlara uğratmışlardır.

Başka bir tebliğde kaydedildiğine göre 31 ilkkânunda Japon harp gemileri Havai adalarına bir baskın yapmışlardır. Büyük Havaide Hilo limanı ile Moi adasında Kahului ve Kavai adasında Navilivili bombardıman edilmiştir. Askeri hedefler ve limanda demirli bulunan bir gemi hasara uğratılmıştır.

Vişi, 5 (A.A.) — Filipin adaları zümresinden bulunan Mindanao şimdi tamamen Japon işgali altına girmiştir.

Bu suretle Filipin adalarındaki askeri vaziyetin ehemmiyeti azalmaktadır. Luzon adasına Manilânın sukutundan sonra Japon tazyiki bu şehrin şimalinde temerküz etmektedir. Bu mıntakada büyük bir muharebe beklenmektedir.

Cephelerde durum

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Bütün bu haberlere rağmen Almanların hazırladıkları müdafaa hattı henüz anlaşılmış değildir. Polonya - Rus hududunda, Buğ ırmağını takip eden sahada ve Oder nehri uzunluğunda hazırlandığı rivayet edilen müdafaa hattı hakkında da kati deliller mevcut değildir.

Almanlar, kış hattına çekilmeğe başladıkları sırada ileri sürdüğümüz mütalealar çok çetin ve kanlı harplerin devam edeceği idi. Mojaisk harbi, işte bunun bir misalidir. Almanlar, şiddetli hava akımlarına devam etmektedirler.

SOVYET — JAPON CEPHESİ

Bir Sovyet — Japon harbi patlayacak mı?

Japon hariciye nazırlığı sözcüsü Hori şu beyanatta bulunmuştur:

"Sovyet — Japon münasebetleri bitaraflık paktına dayanmakta devam ediyor. Bununla beraber, eğer Sovyetler Birliği, antikomintern paktı imzalayan milletlere karşı da demokramilerle birleşmeğe karar verirse, beynelmilel münasebetler büsbütün başkalaşır.,,

Berlinin yarı resmî bir kaynağı, Japon — Rus münasebatında bir değişiklik olacağına dair ileri sürülen mütalaalar hakkında "Hiç bir haber bu münasebetlerde bir değişiklik olacağını farzettirmeğe elverişli değildir.,, demektedir.

Deyli Meyl gazetesi ise çok şayanı dikkat bir makale neşretmiştir. Bu gazete diyor ki:

Müttefiklerin Pasifikte uğrayacağı büyük bir bozgun Rusya için de ağır neticeler doğuracaktır. Meselâ Singapurun elden çıkaması Vavel için olduğu kadar Timoçenko için de ağır bir darbe olacaktır. Çünkü bu takdirde Basra körfezi ile Rusyaya gönderilen malzeme bundan sonra gönderilemiyecektir. Bundan başka Japonlar kendilerini Sibiryaya hücum edecek bir vaziyette de görebilirler. Bu suretle Rusyanın ikinci hayati yolu da kapanmış olur.

Gerçi bütün bu haberleri bir araya topladığımız vakit, bundan Japonlarla Rusların bir harbe tutuşacakları neticesini çıkaramayız. Fakat bazı siyasî tazyikler ve harbin inkişafı bu neticeyi de doğurabilir. O takdirde harbi yeni bir safhaya girmiş olacaktır.

Amerikan - İngiliz tebliği

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

cindanberi Japon müstevlilerin uğradığı muvaffakiyetsizliklerin en büyüğü diye vasıflandırmaktadır. Amerikan ve Filipin kayıpları azdır.

İngilizler Malayadan çekildi

Londra, 5 (A. A.) — Dün Malayadan öğleden sonra neşredilmiş olan tebliğden başka haber alınamamıştır.

Japonlar yeni çıkarmalar yaptı

Londra, 5 (A.A.) — Londranın salâhiyetli kaynaklarından bildirildiğine göre, Japonlar Malezyanın batı sahilinde Herak ve Bernan nehirlerinin ağızlarına yeni çıkarmalar yapmışlardır. Çıkarılan kuvvetlerin büyük olmadığı zannediliyor. Fakat İngiliz sol kanadına karşı tehdit devam etmektedir.

100 Avustralyalı Singapura geldi

Vişi, 5 (A. A.) — Stefanin Şanghaydan aldığı bir habere göre Singapur müdafaasına iştirak etmek üzere 100.000 Avustralya askeri bu şehre gelmişlerdir.

Şiddetli soğuklar

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

yalnız iki tanesi nümune hastanesinde tedavi edilmektedir. Bunlardan bir tanesi Selânikli Mehmet kızı Özkaya kafasından hafif yaralıdır. Diğeri de Pulatlı seyyar satıcılarından Kadir oğlu Ahmet Türkoğlu ise sol elinden fazla yaralı bulunmaktadır.

Ankara, 5 (A.A.) — Haydarpaşadan dün saat 15 de hareket eden 3 numaralı katar Malıköyle Yenidoğan arasında 507 nci kilometrede derayman ederek furgon ve iki yolcu arabası devrilmiş diğer vagonlar yoldan çıkmıştır.

Hâdise şiddetli soğuklar neticesi bir rayın kırılmasından ileri geldiği ilk tahkikattan anlaşılmıştır. Devrilen vagonlardan 23 kişi hafif yaralı olup hepsi ayaktadır. Sıhhî vaziyetlerinde endişeli bir hal yoktur Gerek bu katarın ve gerekse bunun arkasından gelen ekspres katarının yolcuları Ankaradan gönderilen bir aktarma trenine alınmış ve Ankarada demiryollarınca gönderilen sıhhî heyet yaralıların ilk tedavilerini yapmıştır.

Bu kaza yüzünden yol kapalı olduğu için bugün Ankaradan Haydarpaşa istikametine katar tahrik edilmiyecektir.

Diğer taraftan yine soğuğun şiddetinden Ankara - Kayseri arasında da bir kısım raylar kırılmış olduğundan bu kısımda da bugün yolcu katarları işlememektedir.

Yolun yarın akşama kadar açılacağı tahmin edilmektedir.

On gündenberi yurdumuzun her tarafında şiddetle devam eden kar fırtınaları ve dağlardan inen çığlar yer yer demiryolu güzergâhını kapamış ve son günlerde fırtınaların durmasına rağmen Avrupadan memleketimize gelen yüksek tazyik şiddetli soğuklara ve bu da demiryolunun muhtelif mıntakalarında ray kırılma hâdiselerine sebep olmuştur.

Demiryolu teknik ve faal müstahdemini karla kapanan hattın açılmasına ve kırılan rayların değiştirilmesine geceli gündüzlü uğraşmaktadır.

Evvelden görülmesi kabil olmıyan bu gibi hâdiseler dolayısile ihtiyati tedbir olarak bir kısım katarlar az süratle sevkolunduğundan trenler bizzarur tehirli gelip gitmektedirler.

Vavel

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

General vaziyeti bir hamlede değiştirmenin mümkün olamıyacağını söyledikten sonra demiştir ki:

Bir bakımdan vaziyet 1940 senesinde Fransa bozgunundan sonra İngilterenin orta şarkta karşılaştığı vaziyete benzemektedir. Mukabele etmek için kuvvetlerimizi toplayıncaya kadar elimizdeki vasıtalarla dayanmak mecburiyetindeyiz.

General Filipinlerdeki büyük nispetsizlik şartları içinde general Mac Arthur tarafından gösterilen mukavemetten, Hong - Kongdaki parlak mukavemetten, Hollanda deniz ve hava kuvvetlerinin mükemmel taarruzlarından, Malezyada İngiliz, Avustralya ve Hind kıtalarının gösterdikleri eğilmez mukavemetten ve İngiliz, Avustralya tayyarelerinin muvaffakıyetli hareketlerinden sitayişle bahsetmiştir.

General netice olarak demiştir ki:

Bunlar Japonyayı bozguna uğratacak olan muhtemel bir müşterek hareketin cesaret verici başlangıcıdır.

Çinliler

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

indirmiştir. Birkaç yüksek rütbeli düşman subayı öldürülmüştür. Çinliler şimdi Milo ve Klangsiang nehirleri uzunluğunca birçok mühim noktaları kontrol etmektedirler. Birkaç düşman tayyaresi evvelki gün Changsha'ya şiddetle taarruz etmişse de hasarat miktarı henüz malûm değildir. Çinlilerin mukabil taarruza geçmesi üzerine katî muharebenin ikinci günü Japonların Changsha civarında vaziyetleri sarsılmağa başlamıştır. Mühim kuvvetler şimdi cenubu şarkideki dış mahallerde şimali şarkiye nakledilmektedir. Her şey Japonların pek yakında geri çekileceklerini göstermektedir. Kuvvetli bir Japon müfrezesi muhasara edilmiştir.

EŞREF'den seçmeler:

bu yıl kış oldu istanbulda fevkalâde şiddetli,
sebeb bulgar ile hem bosna hem her sek, soğuk geldi:
cenabı hak hemen encâmını hayreyleşin, yoksa
mebâdisinde hürriyyet bizimçin pek soğuk geldi

POLİTİKA

Birbirinin zıddı iki ihtimal

Harp daha nereleri sarabilir? Bunu bugünden tahmine imkân yoktur. İnsanı bu tahmin imkânından mahrum eden iki sebep vardır: Bunlardan biri, harbin bütün dünya mikyasınca genişlemiş olması, bu yüzden elde edilecek mahallî, mevzii zaferlerin nihai neticeyi temin edemiyeğidir. Mahalli zaferlerle nihai netice elde edilemeyince mevzii bir şekilde zafer elde edilmesi muhtemel olan yerlerin nisbi bir surette sükûna erebileceği insanın aklına gelir. Fakat harbin nereleri saracağını tahmin etmeye imkân bırakmayan ikinci sebep bu sükûn mıntakaları hakkında bir düşünce sahibi olmaya mani olur. Çünkü mevzii harplerle kazanılmayacak olan bu harp artık büyük kütlelerin ölüm ve dirim harbi olmuştur. Onun için her iki taraf nihai zaferi nerede kazanacağını tahmin ediyorsa, ona hiç bir kaideye, hiç bir düşünceye tabi olmıyarak saldırmak mevkiindedir. Bu mevki neresi olabilir? Bunu da bugün genişleyen ve beş kıtayı saran harp ateşi içinde bulup çıkarmak mümkün değildir.

Mesela bakınız senelerdenberi ihmal edilen, hattâ zaman zaman Japonyaya kendi aleyhinde yarımlar yapılan Çin orduları bugün uzak şarkta Amerikanın ve İngilterenin yegâne ümitle bel bağladığı bir kuvvet oluverdi.

Birmanyanın, Hindistanın müdafaası aşağı yukarı yalnız Çin ordusunun mukavemetine bağlı bulunmaktadır. Bundan bir ay evvel kimse Çankayşek ordularının Asya ve Pasifik sahillerinde Beyazların son kalesi olacağını tahmin etmezdi. Bugün bütün ümitler Çin ordularının göstereceği dirayet ve askeri kabiliyettedir. Yine aynı şekilde başka misal göstermek mümkündür. Bundan bir ay evvel Pasifikdeki Timor adasının İngiliz ve Amerikan kuvvetleri tarafından işgalini kimse hatırına getirmezdi. Fakat hâdiselerin birdenbire umulmadık şekilde gelişivermeleri düşünülmeyen işleri ortaya çıkardı.

Havay deniz harbi olmasaydı, yahut bu harp başka şartlar içinde cereyan etmeseydi, uzak Asyadaki hareketlerin ve Pasifikteki harp tehlikesinin hududu bambaşka olacaktı.

Harbin hacmini genişletmesi, beş kıtaya sirayet etmesi birbirini nakzeden, birbirinin tam zıddı ihtimalleri ortaya atmaktadır.

Bu ihtimallerden biri, harbin artık mevzii zaferlerle kazanılmıyacağı, öteki ise nihai zaferi kazanmak istiyen kuvvetlerin her an dünyanın her köşesinde harp ateşini yakmakta tereddüt etmiyecekleri ihtimalidir. İkisi de kuvvetlidir. İkisi de aynı derecede tahakkuk imkânına maliktir.

SADRİ ERTEM

Dördüncü Tarihî Konser

Konservatuvar icra heyetinin tertip ettiği tarihî musiki konserlerinin dördüncüsü bu akşam saat 21 de şehir tiyatrosunun komedi kısmında verilecektir.

Bu konserde büyük Türk bestekârı Itrinin eserleri çalınacaktır.

Ölüm

İzmir valisi Bay Fuat Tuksal'ın kainvaldesi eski rüsumat müfettişlerinden merhum Yusuf Ziya'nın refikası Bayan Hürmüz Ak; duçar olduğu hastalıktan kurtulamıyarak dün irtihal etmiştir. Merhume hayır ve hasenatı sever bir Türk annesi idi. Vfatı teessürü mucip olmuştur. Genazesi bugünkü salı günü saat 11,30 da İzmirde Göztepede vali konağından kaldırılarak namazı öğle vakti Kemeraltı camiinde kılındıktan sonra asri kabristana defnedilecektir. İzmir valisi Bay Fut Tuksala ve refikaları saym bayan Kevser Tuksala ve kederli ailelerine taziyetlerimizi sunar merhumeye ulu Tanrıdan mağfiret dileriz.

* * *

Eski Emniyet Müdürlerinden müteahhit Kerim Milâr ile belediye buz fabrikası müdürü Mustafa Milâr'ın validesi ve Necip Fazıl Kısakürek'in büyük valdesi Nefise Milâr, Allahın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi 7 İkincikânun çarşamba günü öğleyin Cihangirde Cihangir caddesinde, Tavukuçmaz yokuşu Egemen apartımanındaki dairesinden kaldırılacaktır. Merhumeye rahmet ve ailesine taziyetler ederek sabır dileriz.

ŞEHİR HABERLERİ

Pasif korunma tedbirlerinin senelik teftişleri başlıyor

Mektepler, sinemalar, apartımanlar, iş yerleri ânî surette kontrol edilecek,

İstanbul vilâyeti seferberlik müdürlüğünden:

1 — Mektepler, Sinemalar, apartımanlar gibi resmî ve hususî daire ve müessesatile fabrikalarda ve iş yerlerinde şimdiye kadar alınmış bulunan pasif korunma tedbirlerinin senelik teftişlerine seferberlik müdürlüğü tarafından 1942 senesi İkinci kânun ayı içerisinde başlanacaktır.

2 — Teftişlerde; korunma âmiri, itfaiye ve ilk yardım sıhhî ekiplerile, enkaz kaldırma ve diğer korunma teşkillerini bilhassa "fabrika ve müesseselerin korunmaları hakkındaki., talimatnameye göre fabrikalarda bomba ve parça tesirlerine karşı hazırlanmış bulunan tedbirler üzerinde ehemmiyetle durulacaktır.

3 — Hava taarruzlarına karşı ışıkların söndürülmesi ve karartılması nizamnamesine tevfikan evvelce bütün mebanide karartma tedbirleri alınmıştı. Bu hazırlığın da ne dereceye kadar muhafaza edildiği tetkik edilecektir.

4 — Teftişler, ani yapılacak ve korunma tedbirlerini almamış bulunan daire ve müessese müdür ve sahipleri hakkında 3502 sayılı pasif korunma kanununa göre takibat yapılacaktır.

Karlar kaldırılıyor

Tramvay seferleri yoluna girmiye başladı

Dün sabah tatlı bir güneş ortalığı hafif hafif ısıtmağa karlar da erimeğe başlamıştı. Yalnız soğuk devam ediyordu.

İstanbul belediyesinin 2000 e yakın amelesi yolları ve bilhassa tramvay hatlarını temizlemişlerdir. Bebek — Eminönü tramvay yolu dün öğleden sonra açılmıştır. Bundan başka eminönünden Beyoğluna ve Tünelden Maçka, Şişli ve Kurtuluşa tramvay işlemeğe başlamıştır.

Bugün bütün tramvay yollarının açılarak seferlerin normal şekilde devam etmesi temin olunacaktır.

Evvelki akşam kar durduktan sonra şehrin bir çok semtlerini ve bilhassa boğazı kesif bir sis tabakası kaplamıştır. Köprüden boğaz içine saat 19,50 de hareket eden 66 numaralı vapur Büyükdere önüne geldiği vakit de iskelenin önünü kapayan bir çok motörler arasından iskeleye yanaşmak mecburiyetinde olan kaptan sisten motörü görmiyerek üzerine bindirmiştir.

Motör beş taraftan yaralanmıştır. Diğer taraftan son seferi yapan 60 numaralı vapur da saat 10 da İstinyeye gelmiş ve orada saat ikiye kadar kalmıştır. Saat ikide hareket eden vapur üçe çeyrek kala Büyükdereye gidebilmiştir.

İhtikârdan cezalandırılanlar

İki Komisyoncu ile bir odabaşı yalan şahadetten tevkif edildiler

Tophanede bakkallık yapan Şehnazar bulgurun kilosunu 35 kuruşa satmış, yakalanarak evvelki gün nöbetçi bulunan birinci sulh ceza mahkemesine verilmiştir. Mahkeme Şehnazarı 25 lira para ve 7 gün dükkânının kapatılması cezasına çarpmış, bulgurların da müsadere edilmesine karar vermiştir. Aynı mahkemede bundan başka kok kömürünü 3 kuruş yerine 4 kuruşa satan ve 2 kilo da eksik veren Beyoğlunda Aynalı çeşmede kömürcü Dimitriyi muhakeme etmiş, kendisini 26 lira para, 7 gün dükkânının kapatılması ve kömürlerin de müsadere edilmesi cezasına çarptırmıştır.

Dün de asliye ikinci ceza mahkemesi bir hayli ihtikâr davasına bakmıştır. Bunlardan yün ipliğini fazla fiyatla satan Beyazıtta tuhafiyeci Hüseyin Ersun'u 55 lira para, 20 gün dükkânının kapatılmasına ve 10 gün de hapis yatmasına mahkûm etmiş, gömlek üzerinde ihtikâr yapan dördüncü Vakıf han karşısındaki Gülnihal mağazası sahibi Avram Levi ile aynı caddede gömlekçi Yontof'u da tevkif etmiştir.

Ayrıca, elinde mevcut seten olduğu halde kendisine müracaat eden mürakabe memurlarına yok diyen manifatura taciri Ohanes Acemyanın da muhakemesine devam edilmiş, suçlu tarafından müdafaa şahidi olarak gösterilen Çakmakçılarda Mahmudiye hanı odabaşısı Bünyamin, komisyoncu Süren ve Sergis yalancı şahitlik ettiklerinden tevkif olunmuşlardır. Muhakeme, karar için kalmıştır.

İstanbul iaşe müdürlüğü

Vali Muavini Ahmet Kınık'ın tayini söyleniyor

Haber aldığımıza göre yeni kurulacak mıntaka iaşe müdürlüğüne vali muavini Ahmet Kınık münasip görülmüştür. Vali muavinliği de uhdesinde kalmak şartile bir formül bulunduğu takdirde Ahmet Kınık, iaşe müdürlüğünü üzerine alacaktır. Bulunan formülle Ahmet Kınığın vali muavini vekili olacağı zannedilmektedir.

Şimdiki halde iaşe müdür muavini olan Hurşit Koral, bu vazifesini muhafaza edecek, İstanbul mürakabe bürosu şefliğinden müstafi Muhsin Baç da iaşe müdür muavini olacaktır. Tetkikat müdürlüğüne Hayrettin Güleryüz tayin edilmiştir.

Çanakkaledeki fenerler bozuldu

Çanakkale civarında Na'ra mania geçidindeki yeşil - kırmızı fenerler bozulmuştur. Havalar iyi gittiği takdirde geçidin Rumeli tarafında kırmızı el feneri yakılmaktadır. Hava müsait olmadığı takdirde buradan geçecek merakibin Akbaş tahlisiye mevkiinde sabahı beklemeleri alâkadarlara bildirilmiştir.

Dükkânlarını kapıyan oduncu ve kömürcüler

Şehrin bir çok semtlerinde belediyenin yaptığı araştırmalarda odun ve kömürü bulunduğu halde dükkânlarını kapayan kömürcü ve oduncular görülmüştür.

Kömürü olduğu halde dükkânını kapayanların dükkânları bir daha açılmıyacaktır.

Ekmeğe çavdar kattığı için mahkûm oldu

Galatada fırıncılık yapan Mehmet ekmek unlarına yüzde beş miktarında çavdar unu kattığı için adliyeye verilmişti. Bugün üçüncü asliye ceza mahkemesinde yapılan duruşma sonunda Mehmet bir ay hapse ve yirmi lira para cezasına mahkûm edilmiştir.

Görüp düşündükçe

Herkes suçlu

Üç günlük kar fırtınası, İstanbulu buz denizlerine döndürdü. Şehrin damarları olan yollar tıkandı. Tipi içinde, elbette akıntıya kürek çekmek kabilinden bir çırpınma istenemez. Fakat, biz, tipi dindikten, hava açtıktan sonra da kollarımız bağlı durduk.

Evet, biliyorum:

— İstanbul, soğuk bölgesi değildir.

Diyecek ve bununla, kış hazırlıklarına muhtaç bir şehirde yaşamadığımızı anlatmak isteyeceksiniz. Doğru! Marmara kıyıları gerçekten de soğuk bölgelerden sayılmaz. Çok kere kışlar karsız, buzsuz geçer. Kar yağsa bile nihayet bir tül inceliğiyle, geçitsiz yerlerde azıcık kalır ve erir.

Fakat sekiz on yılda bir acı soğuklar, sürekli kar fırtınalarile karşılaştığımız da bir gerçektir.

Şu halde büsbütün tedbirsiz kalmamızı bağışlatacak hiç bir özürümüz olamaz.

Kar lokomotifleri, yarmalı yollarda işletebilseydi, bugünkü yolculuk, böyle darmadağın bir karışıklığa uğramazdı.

Yine kar yağmağa başladığı vakit İstanbul Tramvay İdaresi süpürgeli arabalarını işletseydi, hiç değilse ray döşeli kısım açık kalır ve tramvaylar yürür, biz de, dizlerimize kadar karlara gömülerek, yürümekten kurtulurduk.

Bunlar, devlete, belediyeye ait işlerdendir. Fakat dikkat ediyorum, biz, kendimiz de her şeyi onlara bırakmak yolunu tutmuşuz. Kendi evimizin eşiğine kadar yükselen kar, olduğu gibi duruyor. Kuyu gibi derin, seyrek ayak izleri gösteriyor, ki bu kapılardan hiç değilse, ekmek almak için, adamlar çıkıp girmiş. Ama yine hiç kimse, kendi evinin önünü olsun süpürüp temizlememiş. Tutalım, ki sokağın sahibi biz değiliz. Onun temizliği başka omuzlara yüklenmiştir. Fakat böyle fevkalâde zamanlarda kendi evimizin önünü olsun, benimsemek gerekti.

Bütün İstanbulu dolaşın. Böyle yardım payını üstüne almış hemen hemen hiç bir ev bulamazsınız. Bundan ötürüdür, ki şimdi, ben, çektiğim zahmetleri sayıp dökerek sızlanırken, biraz da kendi vazifemi yapmadığım için üzülüyorum.

Kabahat şunda, bunda değil, hepimizde.

HAKKI SÜHA GEZGİN

Günden güne

Kar helvası tadında..

DÜNYADA, hemen her şeyden bir şey çıkarmak kolaylığı bulundu da, kardan bir şey yapılamıyor. Belki yapılıyor da biz bilmiyoruz. Bizim bildiğimiz, Nasrettin Hocanın "kar helvası" ndan ibarettir sanıyorum.., Onu da, kendi eliyle yapan Nasrettin Hoca bile beğenmemiş.

Bir zamanlar, karı, yağdığı zamanlardan başlıyarak kuyuya gömerlermiş galiba... Ve yaz mevsiminde, tekrar çıkarıp yiyecek ve içeceği soğutmak ve bazı maddelerin uzun müddet muhafazasını temin için kullanırlarmış., sun'i buz imali başladıktan sonra, onun da sürümü kalmadı.

Kar yağdığı vakıt, şöyle etrafımıza bakınca, bu kadar zengin bir tabii serveti,. —Toprağı korumak, ekinlerin hayatiyetine yardım gibi kendi kendine bağışladığı bir faydadan— başka suretle istismar edemeyişimize üzülmek yersiz mi görünür?

Eğer meselâ, kömürden ipekli çorap, odundan viski yapıldığı gibi kardan da işe yarar bir şey çıkarmak mümkün olsaydı, kar altında kalan şehirlerin mukadderatı da birdenbire değişirdi.

Hele Belediyelere hiç iş kalmazdı. Çünkü o zaman her vatandaş kapısının önünden tutunuz da sokakların ortalarına kadar kürek kürek toplıyacağı karları, ayrıca ortadan kaldırmak ve kendine maletmek gibi bir ticarî hırsa kapılacaktı ki, şehrin esas manzarası bütün temizliği ile meydana çıkacağı gibi, fabrikatör bir tacir belirip bunları topyekûn satın almağa kalkıncaya kadar, "kar yağışı" gerçekten yüzde yüz verimli bir nimet olacaktı.

Evet.., Yağmurun, suyunu olsun içebiliyoruz. Fakat kardan bir şey yapılamıyor.

İşte bir müddet sonra, kar gibi eriyecek ve vücudundan eser bile kalmıyacak olan "kar helvası" tadında bir mevzu!

HİKMET MÜNİR

İlkokullarda temizlik yoklaması

İlk okullarda her sabah temizlik yoklamasının yapılması icap ettiği halde bazı okullarda buna lâyıkiyle önem verilmediği yapılan teftişlerde tesbit edilmiştir.

Vekâletten gelen bir tamime göre her sabah talimahnamenin emrettiği üzere çocukların temizlik muayenesi yapılacak, sıhhi durumdan yapılması gereken temizlikten kirli kalan varsa, velilerle işbirliği yapılarak bunları kötü itiyatlardan vaz geçirilinceye kadar bıkmadan, usanmadan çalışılacaktır.

25 yıl evvelki Vakıt

6.1.917

İlk kar düştü

Dün sabah İstanbul ahalisi uykudan gözlerini açınca kışın bembeyaz çehresile karşılaştılar. Kış her sene İstanbul halkını daha ziyade hazırlıklı, ihtiyatlı bulurdu. Bu sene ekseriyet kâfi derecede kömür ve odun tedarik edemedi. Bu seneki kışın diğer senelerden bir farkı da birçok kimselerin lâstiksiz kalmış olmasıdır.

TAKVİM

	Salı 6 II. kân.		Çarşamba 7 II. kân.	
	Zilhicce: 18		Zilhicce: 19	
	Kasım: 60		Kasım: 61	
Vakitler	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Güneş doğuşu	7.24	2.30	7.24	2.29
Öğle	12.20	7.25	12.20	7.25
İkindi	14.43	9.48	14.43	9.48
Akşam	16.56	12.00	16.57	12.00
Yatsı	18.34	1.38	18.35	1.38
İmsâk	5.40	12.54	5.40	12.45

İSTANBUL BORSASININ 5/1/942 FİYATLARI

açılış ve kapanış

Londra	1	Sterlin	5.24
Nevyork	100	Dolar	132.20
Madrid	100	Pezeta	12.9375
Stokholm	100	İsveç Kr.	30.75
ESHAM VE TAHVİLÂT			
Aslan Çimento			10.55
[illegible] değirmencilik			29.26

Vatan Haini

Heyecanlı zabıta ve casusluk romanı

1 *İngilizceden çeviren:* **H. MUNİR**

Bu donuk kırmızı leke, kandı.

Odanın ortasında şaşkın bir vaziyette duran Çester bunu derhal anlamıştı.

Ayağının dibinde öldürülmüş bir adam yatıyordu.

Beyntri'nin öldürüldüğü anlaşılıyordu.

Yerdeki adam, smokin içinde, taş gibi hareketsiz yatıyordu. Elleri iki yana sarkmış ve bacakları upuzundu.

Up uzun bacaklarının inceliği o kadar acayip ve korkunçtu ki, kocaman bir bebeği andırıyordu.

Beyntri'nin göğsünde, katilin sıktığı kurşunun yarası görünüyordu. Sert, kolalı gömleği kanla kirlenmişti.

Çester elinin üzerinde bir insan kanı bulunduğunu hatırlayınca titredi.

Etrafına bakındı.

Sinirlendiğini kendinden saklıyamıyordu. Hem de çok sinirlenmişti... Bu gibi vaziyetlerde bir insanın nasıl heyecana kapıldığını anlamak, ancak bu gibi vaziyette bulunmakla kabildir.

Odanın bir köşesindeki masa üzerinde görünen telefon ona, dışarıdaki şeyleri, polisi hatırlattı... Bu gibi hallerde insanlar, daima polise telefon ederdi... Birdenbire korktu... Eline bulaşmış olan o kanla mı?...

Ve sonra; halının üzerinde ilk adımı attığı sırada, kapı açıldı.

Bir adam içeri girdi.

Önünde yatan ölünün karşısında duyduğu heyecandan sonra, birdenbire içeriye bu adamın girmesi üzerine, Çester kendini topladı.

Ve adamın yüzüne baktığı zaman, kendisini suçlu zannedecekleri ihtimali hatırına geldi.

Gerçekten kendisini suçlu gibi hissediyordu.

İçeri giren adam sessiz ve soğuk kanlı idi.

Bu gibi vaziyetlerde karşılaşılan adamlar her zaman böyle değil mi idi..

Gelen adam Çester'in yüzüne dikkatle baktıktan sonra, kapıyı kapadı.

Ve kapıyı kapadıktan sonra elini cebine soktu. Bir tabanca çıkardı!..

Dik ve tok bir sesle sordu:

— Sen kimsin?

Odanın sessizliğini bir çelik gibi yaran bu ses; sahibinin görünüşüne o kadar uyuyordu ki...

Çester bu manzara karşısında ne diyeceğini şaşırmış bir halde, afal afal bakmakta devam ediyordu.

Gelen adam kırk sekiz, elli yaşlarında kadar vardı ve paltosunun göğsünden, smokin giymiş olduğu görünüyordu.

Etinin rengi gri, her ifadesi ciddi, dudakları ince ve birbirine sıkı sıkıya bitişmiş vaziyette, çenesi şiddetli bir azim işareti olabilecek derecede keskin ve çıkık; gözleri kızgın bir alevle yanan, granit gibi bir erkek...

Kendisine, bu defa daha yüksek bir sesle:

— Kimsin diyorum sana? diye tekrar sordu.

Çester yutkunarak:

— Benim adım Cilbert Çester!

— Ne iş yaparsın?

— Romancıyım.

Karşısındakinin yüzünden hafif bir gülümseyiş geçmiş gibi idi.

— Romancı mı?... O halde burada ne yapıyorsun? (Ve sonra, Çester yan tarafa doğru çekilirken) ellerini yukarı kaldır... Şakam yok!

Çester bu tehdit karşısında duraklamıştı.

Adam hızla ona doğru yürüdü.

Romancı; hiç ummadığı bir süratle tabancanın namlusunun, göğsüne dayandığını duydu.

Bu acayip emre boyun eğdi.

Parmağındaki kan lekesinin görülmüş olduğunu da, seziyordu. Gerçi, adam buna dair bir şey söylememişti. Fakat bakışları manalı idi.

Parmağını yerdeki adama uzatarak:

— Sandalyaya otur ve bana bunun hakkında ne biliyorsan hepsini, söyle, dedi.

Sonra "Bir dakika!,, diyerek cesedin üzerine eğildi.

— Gitmiş, dedi.

— Evet,. Ben de öyle zannediyorum.

Beriki adam dişlerini göstererek:

— Kim öldürdü?

— Kim öldürdüğü hakkında en ufak bir fikrim bile yok... Fakat size bütün varlığımla temin ederimki, ben öldürmedim... Belki de..

— Belki de; ne?

Yüzünün ifadesi büsbütün sertleşmişti.

Çester, bu adamdan korktuğu kadar da tiksiniyordu şimdi... Çünkü sualleri can sıkacak derecede çoğalmış ve ağırlaşmağa başlamıştı. Buna kızıyordu. Durup dururken meçhul bir adamın karşısına çıkıp kendisini sorguya çekmesine ve bu esrarengiz meçhuliyetin devam edip gitmesine dayanamıyordu.

Her şeyi göze alarak doğruldu ve:

— Rica ederim, dedi.. Ben bildiklerimi anlatmağa başlamadan önce, siz bana, kim olduğunuzu söyleseniz olmaz mı?

Meçhul adamın dudakları soğuk bir gülümseyişle gerildi:

— Şimdi ona lüzum yok; dedi.. Fakat şunu da söyliyeyim ki, ben size karşı bu vaziyeti takınabilecek bir mevkide bulunuyorum.. Eğer şu dakikada, bu ölünün yanında niçin bulunduğunu izah etmiyecek olursan, seni derhal tevkif etmeğe mecbur kalacağım., Elindeki nedir?... Kan lekesi değil mi?... İhtimal bu ölünün kanı!... Bir ölünün başında yapayalnız ve elinde kan lekesile bulunan bir adam, vaziyetini izah etmeğe mecbur değil de nedir?.. Haydi bakalım... Bu akşam, bana, bütün harekâtının raporunu vereceksin..

Çester toparlandı. Korkmanın manası yoktu.

— Akşam yemeğini klüpte yedim...

— Hangi klüpte?..

(Devamı var)

Bugünkü radyo

7,30 Program, ve memleket saat ayarı, 7.33 Müzik, 7.45 Ajans haberleri, 8 Senfonik parçalar (Pl.), 8.15 Evin saati, 8,30 Müzik, 12,30 Program ve memleket saat ayarı, 12.33 Türkçe plâklar, 12.45 Ajans haberleri, 13 Türkçe plâklar, 13.30 Müzik, 18 Program ve memleket saat ayarı, 18.3 Müzik, 19, Fasıl heyeti, 19.30 Memleket saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45 Serbest 10 dakika, 19.55 Fasıl heyeti, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Ziraat takvimi, 21.10 Müzik, 21.30 Konuşma, 21.45 Müzik, 22.30 Memleket saat ayarı, ajans haberleri, 22.45 Müzik: Cazband (Pl.), 22.55 Yarınki program ve kapanış.

Karar hulâsasıdır

Ceza 941/138

Millî korunma kanununa muhalefet etmekten maznun Mustafa oğlu Abdullah Köse ve Abdullah oğlu Mustafa Köse hakkında Bozdoğan Asliye Ceza Mahkemesinde yapılan duruşma neticesinde:

Milli Korunma Kanununun 32 ve 59 uncu maddeleri mucibince yirmi beşer lira ve T. C. K. 30, 55 inci maddelerine tevfikan Mustafa Kösenin 16 lira altmış kuruş ağır para cezalarile mahkûmiyetlerine ve hüküm katileştiğinde neşrine ve duruşma harcının ve neşir parasının kendilerinden alınmasına 31.7.941 tarihinde karar verildi. (71)

SAHİBİ : *ASIM US*
Basıldığı yer : VAKIT Matbaası
Umumî neşriyatı idare eden
Refik Ahmet Sevengil

GRİPİN

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA

NEVRALJİ, KIRIKLIK VE BÜTÜN AGRILARINIZI DERHAL KESER

İcabında Günde 3 Kaşe Alınabilir. Her Yerde Pullu Kutuları Israrla İsteyiniz.

Yeni Eserler:

Kara Maske — Zevk ve neşe ile okuyacağınız Kara Maske mecmuası çıkmıştır. Birer aded almayı ihmal etmeyiniz.

Kadın hekimleri aylık toplantısı

Türk Ginegologi Cemiyeti bu ayın toplantısını Dr. Orhan Tahsinin reisliği altında yaptı. Bu celsede:

Dr. Asım Onur: "Son zamanlarda doğurttuğu kafatası ve beyni teşekkül etmemiş (Akranie, Anencephalis) bir çocuk gösterdi. Bu çok mühim ve neticesi meş'um olan kusur hakkında etraflıca izahat verdi.

Dr. Hâdi Gediz: "Kan işeyen gebe bir kadından bahsetti, birkaç defa bükülmüş yumurtalık kesesi gösterdi

Yapılan fenni münakaşalara: Orhan Tahsin, Asım Onur, Hâdi Gediz. Necati Bicioğlu. Ziya Üstün ve Leontyadis iştirâk etti.

Türkiye Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 1000,000.000 Türk Lirası.

Şube ve Ajans adedi: 265.

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyor.

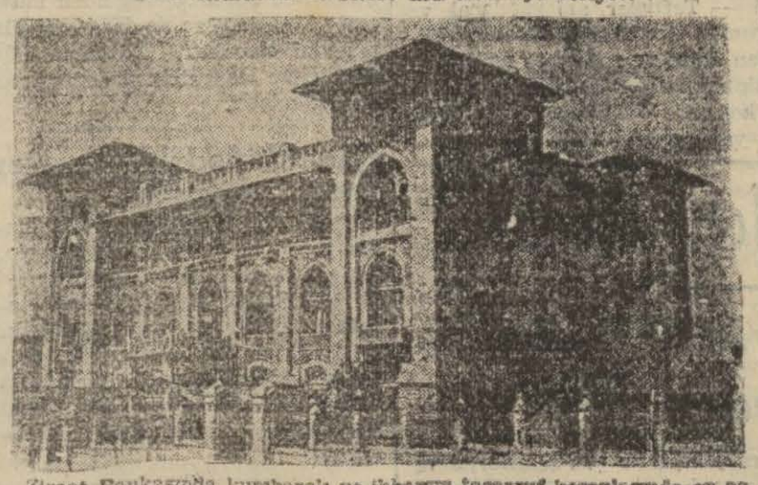

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4	adet	500	lira	2,000	lira	120	adet	40	lira	4,800	lira
4	"	500	"	2,000	"	120	"	40	"	4,800	"
4	"	250	"	1,000	"	160	"	20	"	3,200	"
40	"	100	"	4,000	"						

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasiyle verilecektir.

Keşideler: 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylül, 11 Birincikânun tarihlerinde yapılır.

İstanbul Levazım âmirliğinden verilen harici askeri kıtaat ilânları

20,000 kilo zeytin yağı alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 16/1/942 Cuma günü saat 15 de Gelibolu'da askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 23,000 lira ilk teminatı 1725 liradır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (1714—27)

* * *

50,000 kilo kuru bakla alınacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 12/1/942 Pazartesi günü saat 15 de Çanakkale'de askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 7000 lira teminatı 1050 liradır. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (1718—31)

* * *

Hepsine tahmin edilen fiatı 20,900 lira olan 380 tane saç bidon kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. İhalesi 8/1/942 Perşembe günü saat 15,30 da Ankarada M. M. V. Satın alma komisyonunda yapılacaktır. İlk teminatı 2135 liradır. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (1648—11271)

* * *

20 ton kuru soğan alınacaktır. Taliplerin 6—1—942 gününden itibaren her gün Çatalcada Askeri satın alma komisyonuna gelmeleri. Tahmin bedeli 1500 lira, kati teminatı 300 liradır. (1724—64)

* * *

Aşağıda yazılı mevadın pazarlıkla eksiltmeleri 12—1—942 günü saat 15 ve 16 da Muğlada askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri.

Cinsi	Miktarı Kilo	Tutarı Lira	Teminatı Lira
Zeytin yağı	84 60	59 22	890
Pirinç	62,550	30,650	4598

(1722—62)

* * *

Aşağıda yazılı mevadın pazarlıkla eksiltmeleri 8—1—942 perşembe günü saat 15 de Bakırköyde askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin komisyona gelmeleri

Cinsi	Miktarı Kilo
Arpa veya yulaf	300,000
Keçi boynuzu	50,000
Bakla	50,000
Burçak	15,000

(1726—66)

İst. Komutanlığı Satın alma Komisyonu ilânları

Aşağıda cins ve miktarları yazılı dört kalem işe maddeleri 12.1.942 pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde pazarlıkla satın alınacaklardır. Şartnameleri her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli gün ve saatlerde Fındıklıda satın alma komisyonuna gelmeleri. "11447,,

Cinsi	Miktarı Ton	Kilo	Muh. Bd. L.	K.	Kat'i te. L.	K.	İhale zamanı Saat	Dakika
Patates	85	500	12825		1923	65	10	
"	118		17700		2655	00	10	30
K. soğan	84		7560		1134	00	11	
"	69		6210		931	50	11	30

* * *

Davutpaşadaki furunun 1980 lira 55 kuruş keşif bedelli su tesisatı 9.1.942 cuma günü saat 10 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname ve keşif evrakı her gün komisyonda görülebilir. Kat'i teminatı 297 lira 8 kuruştur. İsteklilerin belli gün ve saatte Fındıklıda satın alma komisyonuna gelmeleri. "11473,,

* * *

Aşağıda cins, mikdar ve muhammen bedelleri yazılı işe maddeleri 8.1.942 perşembe günü hizalarında yazılı saatlerde pazarlıkla satın alınacaktır. Şartnameleri her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli günde muayyen saatlerde Fındıklıda Satın alma komisyonuna gelmeleri. "34,,

Cinsi	Mikdarı Ton	Muh. Bed. L.	K.	Kat'i te. L.	K.	Pazarlık zamanı S.	D.
K. soğan	23000	2070		310	50	10	
K. soğan	28000	2520		378		10	30
Patates	33000	4950		742	50	11	
Patates	29000	4350		652	50	11	30

* * *

730 lira keşif bedelli bir romörkör pazarlıkla tamir ettirilecektir. Şartname ve keşif evrakı her gün komisyonda görülebilir. Kat'i teminatı 109 lira 50 kuruştur. İsteklilerin 7.1.942 çarşamba günü saat 11 de kat'i teminatlarile birlikte Fındıklıda satın alma komisyonuna gelmeleri. "35,,

* * *

Aşağıda cins, mikdar ve muhammen bedelleri yazılı işe maddeleri 16—1—942 cuma günü hizalarında yazılı saatlerde pazarlıkla satın alınacaktır. Şartnameleri her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli günde muayyen saatlerde Fındıklıda satınalma kamisyonuna gelmeleri. (49)

Cinsi	Mikdarı Kilo	Muh. L.	Bed. K.	Kati Te. L. K.	Pazarlık Za. S. D.
Z. danesi	1500	795		99 25	10
B. Peynir	1500	1125		178 75	10 30
Salça	1500	1050		157 50	11
Nohut	12000	3050		457 50	11 30

Etıbba Odası Reisliğinden:

Havaların müsaadesizliği yüzünden 3—1—942 de yapılamıyan Oda umumî heyet toplantısı 10—1—942 cumartesi günü saat 13,30 da yapılacağından sayın üyelerimizin teşriflerini ehemmiyetle rica ederiz. (79)

İSTANBUL BELEDİYESİ

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA

Akşam 20.30 da

O KADIN

Zayi

Kasımpaşa Beyoğlu 4 üncü ilk okulun 4 üncü sınıfından 938 senesi aldığım tasdiknamemi zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur. Saime Manici (38397)

YENİ PUDRA

Renkleri ÖNÜNDE Kadınların HAYRETİ

Bu Pudralar, Sihirli bir "Colorimetrique,, makine ile istihsal edilmiştir.

TENİN GÜZELLİĞİNİ ON MİSLİ ARTTIRIR

Teninize en uygun gelecek pudranın tam ve hakiki rengini veren yeni bir "Colorimetrique,, makine ile tesbit edilmiştir.

Bu sayede, şimdiye kadar görülmemiş derecede emsalsiz güzellikte yeni pudra renkleri istihzar edilmesi imkânı hâsıl olmuştur. Bu yeni pudra, su geçirmez "Empermeabl" dir. Yağmur ve rüzgâra rağmen bütün gün sabit kalır. En sıcak bir dans salonunda bile burnun parlamasına mani olur. Teniniz taze, nermin ve sevimli olur. Yeni Tokalon pudrasını bugün tecrübe edinin ve hemen daha genç görününüz. Tokalon pudrası kullanmakla iyi neticeler alacağınız teminatlıdır. Aksi takdirde paranız iade olunur.

İstanbul ilkokullarında okuyan yoksul çocuklara yardım cemiyetleri birliği ana nizamnamesi

1 — İstanbulda ilk mekteplerde okuyan yoksul çocuklara yardım maksadiyle kurulmuş olan (İstanbul ilk okullarında okuyan yoksul çocuklara yardım cemiyetleri birliği) cemiyetler kanununun 7 nci maddesine tevfikan aralarında bu ana nizamname hükümleri dairesinde bir birlik teşkil etmişlerdir.

2 — Birliğin adı, (İstanbul ilk okullarında okuyan yoksul çocuklara yardım cemiyetleri birliği) dir. Merkezi: Cümhuriyet Halk Partisi İstanbul Vilâyeti merkezinde tahsis edilen dairede kâindir.

3 — Birliğin maksadı:

A) İstanbul vilâyeti dahilinde ilk mekteplerde okuyan yoksul çocuklara yardım maksadile kurulmuş bulunan cemiyetlerin faaliyetini tanzim, bu cemiyetler tarafından yapılan yardım ve himayelerin çoğaltılmasını tevzinine ve ilk mekteplerde gıdasız, giyimsiz ve kitapsız çocuk kalmamasını temin için cemiyetlerin faaliyetini daha semereli şekillerde intizam altına almiye çalışmak ve diğer hayır cemiyetlerinin bu hususdaki yardımlarını ahenkleştirmeye uğraşmak,

B) muhitte yoksul çocukların gıda, giyim ve kitap ihtiyacı bakımından korunmaları zihniyetini yaymak ve kökleştirmek için icabeden mesaide bulunmak ve bu hususta münasip göreceği çarelere başvurmak.

4 — Birliğin teşkilâtı, birlik idare heyeti ile birliği teşkil etmiş cemiyetlerden ibarettir.

5 — Birlik idare heyeti: Cümhuriyet Halk Partisi İstanbul vilâyet idare heyetinden seçilecek bir zatın riyaseti altında;

İstanbul Maarif Müdürü,

Kızılay İstanbul mümessili veya seçeceği bir zat,

Çocuk Esirgeme Kurumu vilâyet idare heyetinden seçilecek bir zat,

Birlik umumî heyeti toplantısında seçilecek üç zattan ibaret olup üzere yedi kişiden müteşekkildir.

Maarif Müdürü ikinci reislik vazifesini ifa eder.

Birlik idare heyeti, azası arasından bir muhasip, bir veznedar ve kâtip seçer. Birlik idare heyeti kararlarının infazı ve birliğin temsili ve bulunmadığı zamanlar ikinci reis tarafından icra olunur.

6 — Birlik idare heyeti en az ayda iki defa toplanır. Müzakereleri reis veya reis vekili idare eder. İttihaz edilen kararlar bir deftere yazılarak içtimada hazır bulunan aza tarafından imzalanır.

Birlik idare heyeti:

Bir ana nizamname mucibince birliğe ait vazifeleri ifa eder. Birliği teşkil eden cemiyetlerin nizamnamelerinde yazılı ve birlik idare heyeti kararlariyle bağlanması icabeden hususlar hakkında karar ittihaz eyler. Birliği teşkil eden cemiyetlerin bütçelerini tetkik ile nizamnamelerine birlik nizamnamesine uygun olanlarını doğrudan doğruya ve olmıyanları tadil ettirmiyle tasdik eyler. Cemiyetlerin yardım faaliyetlerini tetkik ve müraka ile bu hususta lüzum göreceği malûmat ve hesapları talep eder ve cemiyet idare heyetlerine talimat verir. Birlik idare heyeti azası fahrî olarak vazife ederler.

7 — Birliğin varidatı: Hükmî ve hakikî şahıslar tarafından yapılacak her nevi yardım, teberru ve bağışlamalarla birliği teşkil eden cemiyetlerin nizamnamelerine göre birlik hissesi olarak tefrik edecekleri mebaliğden, balo, müsamere ve gezinti ve bu gibi teşebbüslerin hasılatından ve kanun ve nizamlara uygun olarak birlik tarafından toplanacak mebaliğden ibarettir.

8 — Birliğin umumî heyeti: Birliği teşkil eden her cemiyetin idare heyetinde birlik umumî heyetine mümessil olarak seçilecek üç zattan ibaret olan murahhasların içtimaile teşekkül eder.

İçtimaların yeri, günü ve saati en az bir hafta evvelinden gazete ile ilân edilir ve mümessillere davetiye ile bildirilir.

Birliği teşkil eden cemiyetlerin sayısına göre seçilmiş olan murahhasların yarısından bir fazlasının huzuru halinde birlik umumî heyeti içtima açılır ve müzakereye başlanır. İlk içtimada bu nisap hasıl olmadığı takdirde müteakip toplantı gününden mümessiller yine gazete ile ilân edilmek ve davetiye gönderilmek suretiyle haberdar edilir.

Muayyen nisap aranmaksızın umumî heyet açılır ve müzakereye başlanır. Birlik umumî heyetini birlik idare heyeti reis veya reis vekili açar. Birliği teşkil eden mümessiller içinden bir reis, bir ikinci reis ve iki kâtip seçilir. Umumî heyet müzakerelerini ikinci reis veya reis vekili idare eder.

Kâtipler zabıt ve yazı işlerini yaparlar. Umumî heyet birlik idare heyetinin bir senelik mesaisine ve birliği teşkil eden cemiyetlerin bir senelik faaliyetine ait raporunu ve plânçosunu ve hesap müfettişleri raporunu tetkik ve tasvip eylediği takdirde idare heyetini ibra eyler. Birliğin bütçesini tetkik ve tasdik eder.

Birlik idare heyetine üç asil ve üç yedek aza ile iki hesap müfettişi intihap eyler. Birliği teşkil eden cemiyetlerin yardım faaliyetlerine ait defterleri tesbit ile ruznamede bulunan veya mümessiller tarafından dermeyan edilen hususları tetkik ve müzakere eder ve karara bağlar. Zabıt ve kararlar reis, ikinci reis ve kâtipler tarafından imzalanır. Birlik idare heyeti zabıt ve kararları saklar ve suretlerini birliği teşkil eden cemiyetlerin idare heyetine tebliğ eder. Mümessillere ayrıca zabıt ve karar sureti tebliğ edilir.

9 — Birlik idare heyeti; birlik işlerinin idare ve icrası için zaruri gördüğü takdirde birlik varidatından yüzde onunu tecavüz etmemek şartile ücret ve masraf verebilir. Birlik idare heyeti birliğin maksatları dahilinde icrasını lüzumlu veya faydalı gördüğü hususlar için birliği teşkil eden cemiyetlerin azasının veya aza olmıyan zatların iştirakiyle encümenler teşkil edebilir.

10 — Birlik merkezinde (100) liradan fazla para bulundurulamaz. Paranın fazlası millî bankalardan birinde açılacak faizli bir hesaba yatırılır.

11 — Evvelce teşkil edilmiş olan (İstanbul ilk okul çocuklarına yardım birliğine) ait bilûmum hak ve vecibeler ve mallar bu kere teşkil edilen (İstanbul ilk okullarında okuyan yoksul çocuklara yardım cemiyetleri birliği) ne devrolunacaktır.

Muvakkat madde — Ana nizamnamenin beşinci maddesi mucibince birlik umumî heyetince birlik idare heyetinin intihap ve teşkiline kadar birinci sene için birlik idare heyetinin C. H. P. İstanbul vilâyet idare heyeti azasından Bay Hâmid Ongunsu reis ve Maarif Müdürü Bay Tevfik Kut ikinci reis olmak üzere Kızılay İstanbul mümessili adma Avukat Atıf Ödül, Çocuk Esirgeme Kurumu İstanbul vilâyeti idare heyeti ikinci reis Emniyet Sandığı Müdürü Reşit Çavdar ile Profesör Zühtü İnhan, Esat Halid Yaşaroğlu ve Asaf'dan ibaret olarak teşkil ve Amiral Vasıf ile kereste tüccarı ve mensucat fabrikası sahibi Mustafa yedek azalıklara, Medeni ile İmar Bankası Müdürü Celâl hesap müfettişliklerine intihap olunmuşlardır.

İstanbul ilkokullarında okuyan yoksul çocuklara yardım cemiyetleri birliği ana nizamnamesine ilâve olunan maddeler:

12 — Birlik ana nizamnamesine ait tadil kararları birliği teşkil eden cemiyetler mümessillerinin yarısından fazlası hazır bulunmak şartiyle toplanan umumî heyet içtimamda mevcudun üçte iki ekseriyeti ile verilebilir.

13 — Fesih halinde birliğin malları Eminönü Halkevine devir ve teslim olunacaktır.

Cemiyetin adı: İstanbul ilk okullarında okuyan yoksul çocuklara yardım cemiyetleri birliği.

Merkezi: İstanbul Cağaloğlunda Cümhuriyet Halk Partisi vilâyet merkezi binasında.

İdare heyeti: Bay Hâmid Ongunsu (Universite Edebiyat Fakültesi Dekanı) İkametgâhı: Fındıklı Molla bayırı 38 No.

Bay Tevfik Kut (İstanbul Maarif Müdürü)

İkametgâhı: Süleymaniye Hocahamza mahallesi Fetvayokuşu 28 No.

Bay Reşit Çavdar (İstanbul Emniyet Sandığı Müdürü)

İkametgâhı: İst. Lâleli Kocaragıp sokak Reşit Bey Apt. 5 No.

Bay Zühtü İnhan (Yüksek İktisat ve Ticaret Mek. Profesörü)

İkametgâhı: Kızıltoprak Bağdat caddesi 131 No. lı köşk.

Bay Atıf Ödül (Avukat İstanbul Umumî Meclisi azası)

İkametgâhı: İst. Aşırefendi Cd. Türkiye Han 13 No.

Bay A. Halid Yaşaroğlu (İst. Ankara Cd. 21 No. Ahmet Halid kütüphanesi sahibi)

İkametgâhı: Nişantaşı Valikonağı sırası 41 No.

Bay Asaf İlbey (Sabık Bilecik Mebusu)

İkametgâhı: İstiklâl caddesi Tünel civarı Ömer Han 5 No.

(58)